

Seminarska naloga za varuhe gorske narave, 2022

NARAVOVARSTVENI SPREHOD PO DOLINI ZAPOŠKE

**Damjana Čadež,
PD Cerčno**

Mentor: Dušan Klenovšek

Julij 2022

KAZALO:

Naslovnica.....	stran 1
Kazalo	stran 2
Misel, izvleček in zahvala.....	stran 3
Naravovarstveni izlet v dolino Zapoške.....	stran 4
Geografska lega Zapoške.....	stran 5
Geološka zgradba Zapoške in nastanek slapov.....	stran 6
Zapoški slapovi.....	stran 8
Zgodbe iz Zapoške.....	stran 14
Rastlinstvo in živalstvo v dolini Zapoške.....	stran 19
Viri.....	stran 29
Kazalo slik.....	stran 30

Fotografija z naslovne strani: Cerkljanska s Poreznom – južno pobočje z grapo Zapoške
(Foto: Marko Čadež)

NARAVOVARSTVENI SPREHOD PO DOLINI ZAPOŠKE

»Da, zdí se mí, dá malí narođí bolj alí vsaj drugače ljubímo svojo domovíno, kakor jo ljubíjo velíki. Majhna je... in ker ne moremo opisovati njene prostranosti, opevamo in poveľičujemo njene kótičke, kí pa so polní lepote, kajtí lepota je podobna resnici; resnica ne potrebuje debele knjige, dá se nam razjasní, lepota ne širnega brezmejnega prostora, dá se razmahne, razbohotí in razcvete. Naj prostranost bobní in poje svojo mogočno pesem, resnična lepota tího žarí.«

Círíl Kosmač, Pomladní dan (prepísan uvod iz članka: Slapoví v grapi Zapoške)

IZVLEČEK

Dolina potoka Zapoška na strmém južnem pobočju Porezna je danes najbolj poznana po slapovih in slapičih na potoku Zapoška in njenih pritokih.

V hladu ob potoku, kjer vode ne manjka, je bujno rastje. Tu najdemo lapuh, repuh, koprive, krvomočnice in preslice. Med grmovnicami je črni bezeg in navadna leska. Med drevesnimi vrstami so pogosti javor, navadni gaber in trepetlika. Na bregovih nad potokom prehaja v gozd bukve, jelke in smreke. V višjih legah najdemo le še bukev. Pod vrhom Porezna zaradi strmine drevje ne obstane, saj plazovi počistijo vse. So le še zelo strmi travniki.

Nekoč so bile na desnem bregu potoka Zapoške tri domačije: Zapoškar, Hramar in Petron. Zapoškar je imel svoj mlin in pozneje celo hidroelektrarno. Do svojih domačij so imeli utrjeno pot iz vasi Gorje. Še danes lahko občudujemo v skale vklesano pot in zgrajene škarpe, ki nosijo cesto. Zadnji prebivalci so se izselili pred 60 leti.

Naloga je posvečena vsem nekdanjim delovnim, vztrajnim, skromnim, iznajdljivim domačinom s kmetij v dolini Zapoški. Znali so preživeti v težkih razmerah in do konca svojih dni obvarovati naravne znamenitosti svoje doline, predvsem slapove in slapiče. To so bili časi, ko so vedeli, da iz narave lahko vzamejo le toliko, kolikor ji tudi upajo vrniti, in nič več.

Sedaj je drugače. Najnovejše poti v dolino Zapoške so široke, saj si spravila lesa brez pomoči traktorja ne zamišlja nihče več. Na ta račun grapa v spodnjem toku ni več tako naravna in divja kot je bila nekoč.

ZAHVALA

Na tem mestu se zahvaljujem svojemu možu Marku Čadežu za spremljanje na raziskovanju doline Zapoške in za odstopljene fotografije. Zahvala velja tudi Aleksandru Močniku, odličnemu poznavalcu doline Zapoške, ki mi je pokazal pot do slapov v zgornjem toku. Nenazadnje se zahvaljujem za pripovedovanje resničnih zgodb o starih časih sestrama Majdi Rekajne in Mileni Rejc, vnukinjama Zapoškarjeve Ane Mlakar, zadnje prebivalke Zapoškarjeve domačije.

Posebna zahvala velja mentorju Dušanu Klenovšku za nasvete in hiter odziv.

IZLET V DOLINO ZAPOŠKE

Tokrat smo izbrali za dostop zadnji levi odcep z glavne ceste pred vasjo Poče. Široka pot nas kmalu pripelje do grape in potoka Zapoška, kjer so številni slapovi in slapiči – sapati, kot jim pravijo domačini. Steza nas je vodila še mimo nekdanje kmetije Zapoškar na planino Otavnik.

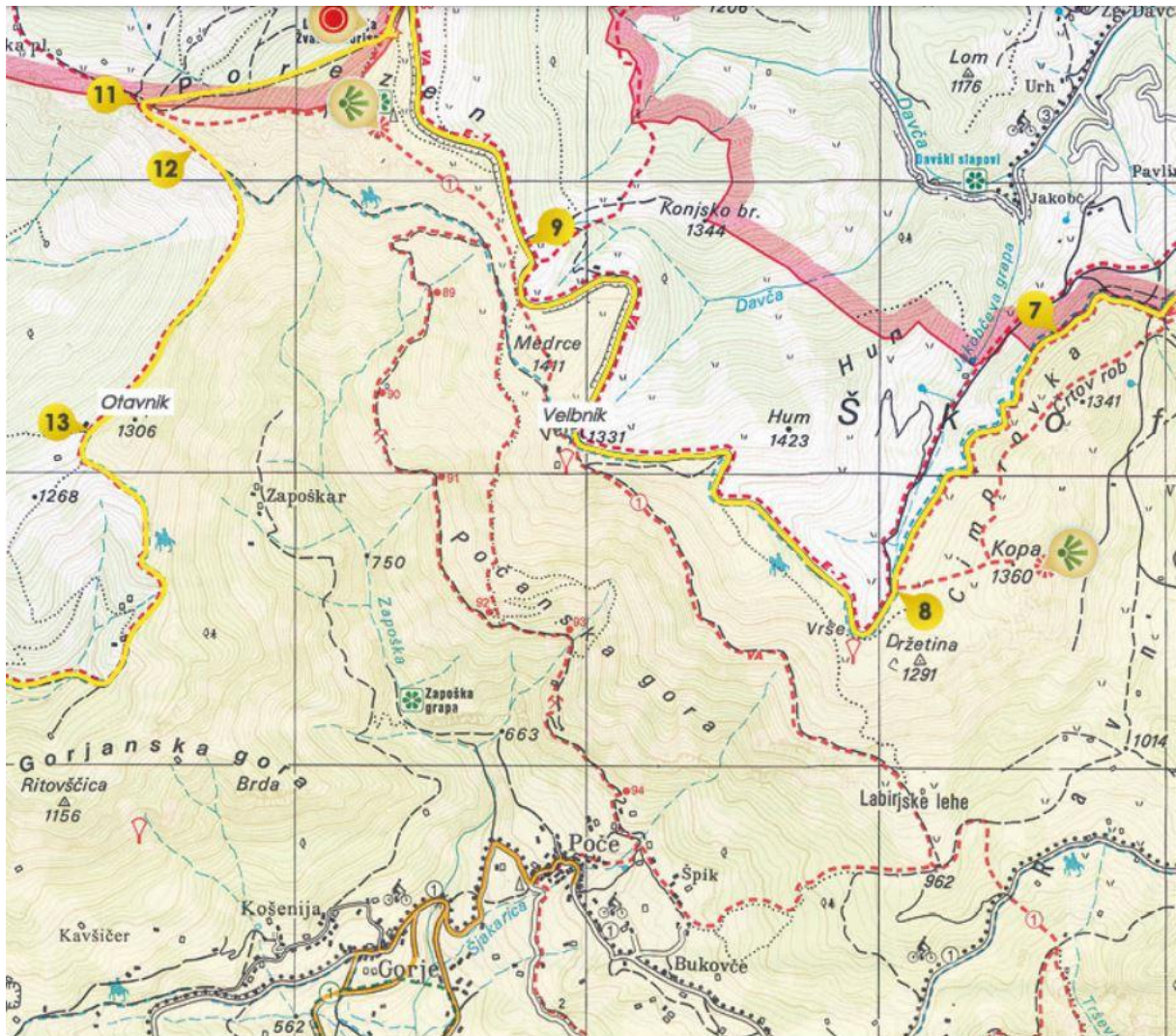

Slika 1: Izhodiščna točka na odcepu kolovozne poti (Foto: Damjana Čadež)

Slika 2: Kolovozna pot vodi v grapo Zapoške (Foto: Damjana Čadež)

GEOGRAFSKA LEGA ZAPOŠKE

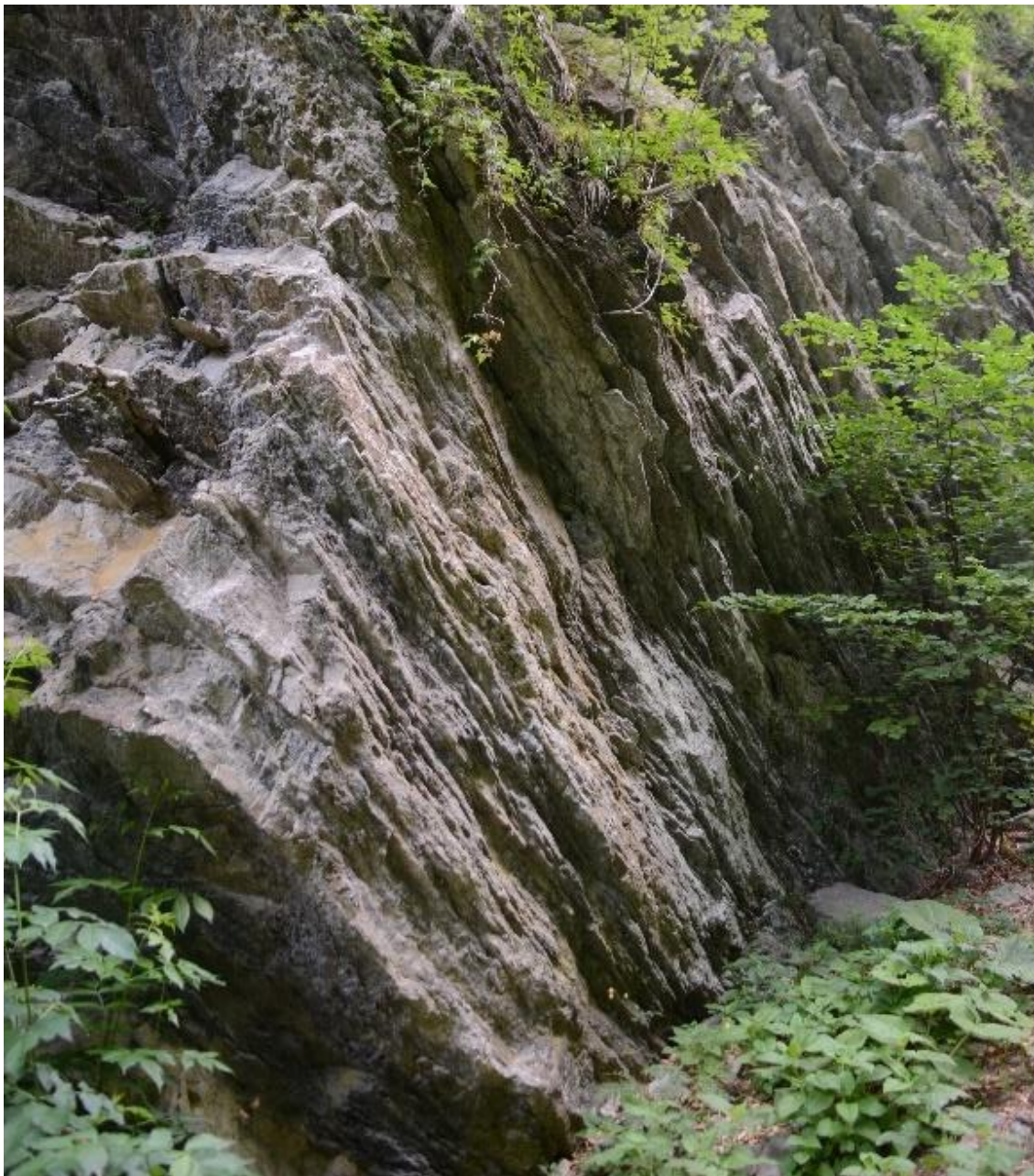

Slika 3: Zemljevid – Dolino Zapoške na severu omejuje 1630 m visok Porezen, na zahodu 1306 m visok Otavnik in na vzhodu 1411 visoke Medrce in 1331 m visok Velbnik,

Potok Zapoška izvira v dveh krakih pod vrhom Porezna, malo nad mulatjero na približni nadmorski višini 1450 m in ima več levih in desnih pritokov. Največji izvira zahodno od vrha Mederc. Zapoška teče mimo vasi Gorje, Trebenče, skozi Mostanijo do središča Cerkna, kjer se združi s Cerknico, ki izvira pod Črnim vrhom v bližini Smučišča Cerkno. Cerknica teče dalje do Želina, kjer se izliva v Idrijco.

GEOLOŠKA ZGRADBA DOLINE ZAPOŠKE IN NASTANEK SLAPOV

Južno pobočje Porezna, v katerem je Zapoška izdolbla svojo imenitno grapo, ima pestro geološko zgradbo. Najstarejše kamnine – mehki glinenci, meljevci, različni peščenjaki in grebenski apnenci – so srednje in delno zgornje triasne starosti. Gradijo prijazna pobočja tja do vasi Poče in Gorje (do višine približno 650 m). Vzrok za hitro zožitev grape pod Počami je sprememba kameninske podlage. Zapoška se tu pretaka čez trden zgodnje triasni baški dolomit, imenovan po lepih primerkih v Baški grapi. Višje v grapi prehaja baški dolomit v pisane jurske kamenine. Menjavajo se trši črni plastnati apnenci in mehkejši laporasti apnenci, nad njimi pa manj odporni glinenci, laporovci, roženci (tanke plasti kremena) in apnenci. Jurske plasti se zaključujejo z debelim horizontom kompaktnih apnenčastih breč, peščenjaka in plastmi rdeče in zeleno obarvanega roženca. Nad jurskim slede kredne kamnine, ki so v tem delu Cerkljanske najmlajše plasti. Sledimo jim do vrha Porezna. Tu so kredne plasti kamninsko (litološko) bogato razvite. Menjavajo se glinenci, laporovci, peščenjaki ter beli in črni apnenci.

Slika 4: Slojevitost kamnin useka ob kolovozni poti pri prvem slapu
(Foto: Damjana Čadež)

Nastanek slapov in sapatov (imenovanih tudi preskokov, kjer se voda le preliva po skalah) izvira iz kameninske osnove. To je menjavanje trših (apnenci, apnenčaste breče, apnenčasti peščenjaki) in mehkejših (glinenci, meljevci, laporovci in tanko plastnati roženci) kamnin. Voda mehkejše hitro drobi in odnaša, vmesne in trše pa postopoma izstopijo iz okolice in ustvarjajo police in pragove. Pod tršimi plastmi se po navadi ponovno nahajajo mehkejše kamnine. V njih ustvari padajoča voda spodmole in podnožne tolmane.

Slika 5: Trše kamnine na vrhu slapišča levega pritoka (Foto: Marko Čadež)

S pomočjo tektonike pa lahko nastajajo slapovi tudi v enako trdih in vodoodpornih kamninah. V tem primeru seka kamnine prelom. Zaradi premikanja se ob prelomih oblikujejo različno široke prelomne cone, ki so zapolnjene z bolj ali manj predrtimi kameninami, ki so nekompaktne. Vodna erozija jih preoblikuje v polico slapu.

Slika 6: Nad dolino zapoške se dviga pobočje Porezna (Foto: Marko Čadež)

ZAPOŠKI SLAPOVI

Mali Sapat

Prvi zapoški slap, Mali Sapat, je najlažje dostopen. Do njega vodi celo traktorska pot. Nahaja se na približni višini 710 m, visok je 8 do 9 metrov. V okolici slapu so opazni srednje do tanko plastnati apnenci z medplastnimi vložki črnih laporovcev, skrilavcev in rožencev spodnje jurske starosti. Slapišče se je prvotno oblikovalo v kar močni in široki prelomni coni. Ker je Zapoška ob srednjih in visokih vodah precej vodnata, se voda v širokem loku preliva v podslapni tolmun, tako da je slap vreden ogleda.

Slika 7: Mali Sapat – preko poševno potekajočih plasti trših kamnin (Foto: Marko Čadež)

Je bil pa nekoč slap bolj stisnjen v svojo strugo kot je sedaj, ko je gozdna cesta razširjena z velikimi useki.

Sapat pri Zapoškarjevem mlinu

Dostop do tega slapu je zaradi velikih kamnitih blokov, tolmunov in veliko podrtega drevja težji. Na desnem bregu so ob potoku razvaline Zapoškarjevega mlina.

Sapat je razdeljen v dva dela. Zgornji poševni preskok, nagnjen pod kotom 45 stopinj je visok približno 5 m. Voda se zaustavi in pomeša v globokem tolmunu, nato pa se prelije pod kotom 65 stopinj preko 4 m dolge stene. Slap se je oblikoval v prvem zgornjem apnencu kredne starosti. Spodaj ležijo rdečkasti in zelenkasti laporovci z apnencem in številnimi lečami in plastmi roženca, zgoraj pa so črni in temno rjavi skrilavci in glinavci. Slap se nahaja na višini 810 m.

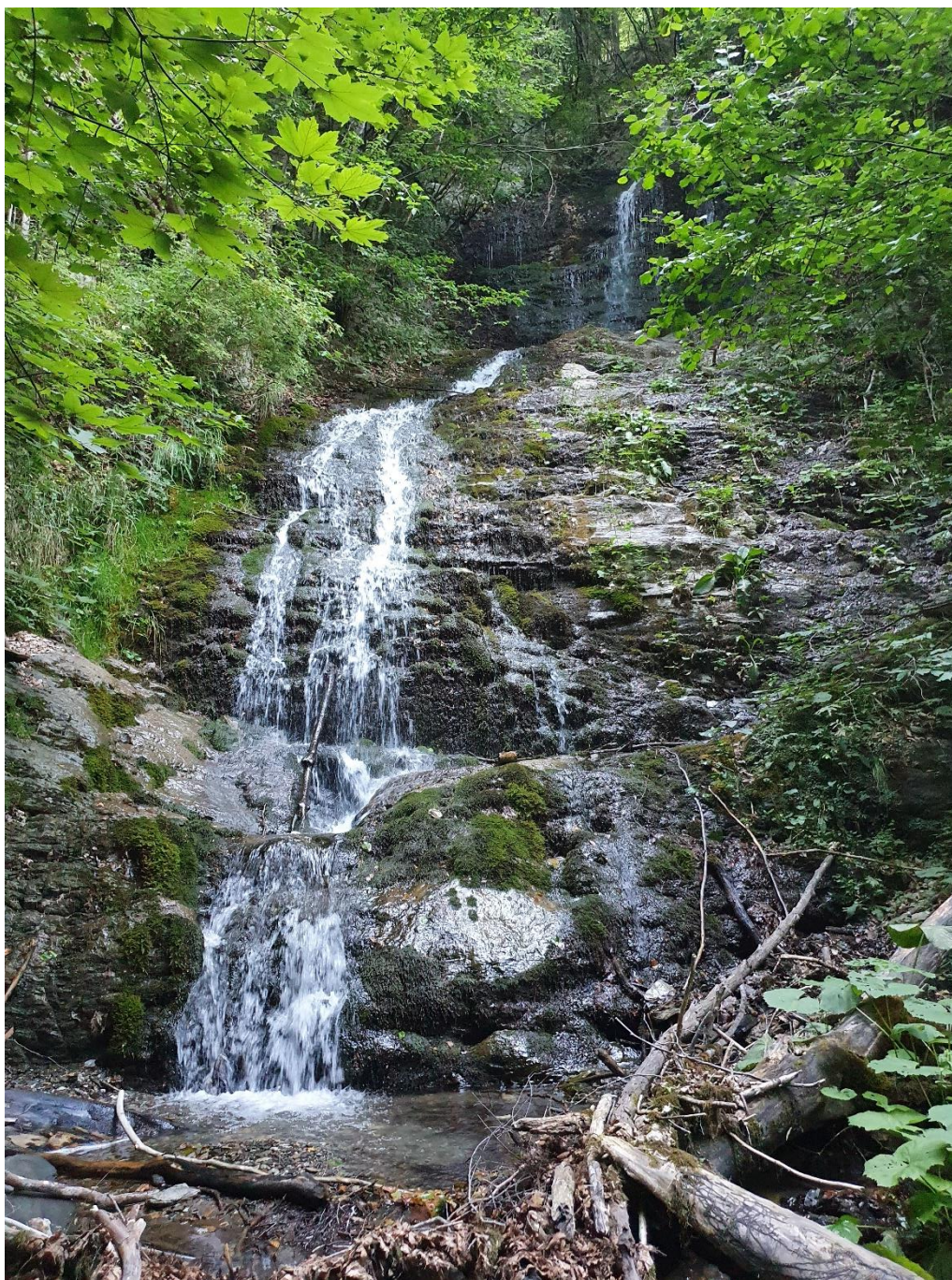
Od tega slapu je nekoč vodila do kmetije Zapoškar dobra steza, zdaj pa je ni več. V spodnjem delu je steza zasuta z podornim gruščem.

Slika 8: Dvojni slap ob Zapoškarjevem mlinu (Foto: Marko Čadež)

Sapat pod Volovjim Brdom in Sapat pod Ptčjo Pečjo

Slapova se nahajata na višini 880 m in sta prostorsko in po nastanku povezana. Tu se obe izvirni grapi – prva s pobočja Otavnika in druga izpod Medrc – združita v skupno strugo. Sotočje je nenavadno zato, ker se obe vodi združita v podnožju obeh slapov. Slapova padata iz dveh različnih smeri skoraj na isto mesto. Podslapiči sta odmaknjeni le nekaj metrov.

Slika 9: Sapat pod Ptčjo Pečjo (Foto: Damjana Čadež)

Ob ogledu junija leta 2000 je imel ta Sapat pod Volovjim Brdom (desni – zahodnejši slap) pretok le 2,5 l/s. Nasprotno pa je Sapat pod Pričjo Pečjo (levi – vzhodnejši slap), ki priteka iz smeri Medrc, bogat z vodo. Čez slapišče je teklo najmanj 12 l/s. Oba slapova sta nastala ob prelomni coni, ki prečka enega izmed debelejših apnenčastih horizontov »biancone« apnenca kredne starosti.

Slika 10: Sapat pod Volovjim Brdom (Foto: Damjana Čadež)

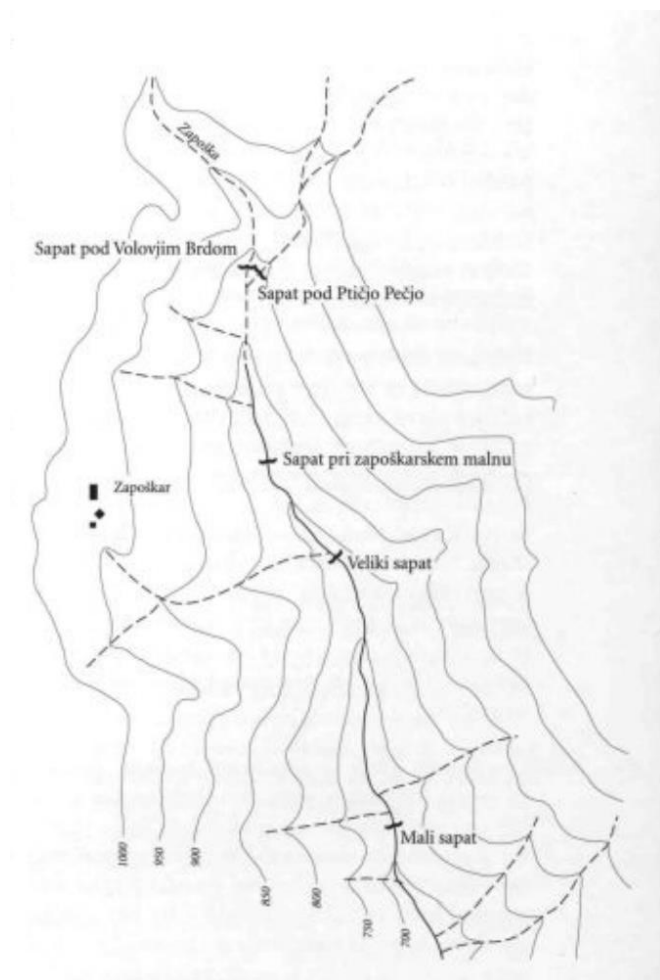
Jože Čar je ocenil višino Slapu pod Volovjim Brdom na 25 do 30 m. Voda se v zgornjem delu spusti za okrog 15 m, zaokroži v večjem tolmunu in se nato po steni s kotom približno 70 stopinj spusti v podnožje slapišča.

Pri Slapu pod Ptičjo Pečjo se voda spušča v manjših stopnjah enakomerno preko stene pod povprečnim kotom 65 stopinj. Celoten padec ocenjujejo na 35 do 40 m.

Sapat pod Volovjim Brdom (desni – zahodnejši slap) dobiva vodo z območja Na jami, z osrednjega dela južnega pobočja Porezna.

Po pripovedovanju domačinov je višje pod Ptičjo Pečjo še en precej visok preskok, ki pa je največkrat brez vode ali slabo vodnat.

Tudi po nekaterih drugih stranskih grapah opazujemo dolge, zelo strme vodne drsnice in preskoke, vendar jih Čar zaradi slabe vodnatosti ne prišteva med slapove.

Slika 11: Položaj slapov v grapi Zapoške

(Vir: Jože Čar, Slapovi v grapi Zapoške)

ZGODBE IZ ZAPOŠKE

Majda Rekajne se ob besedi Zapoška spominja, kako sta se z mamo večkrat odpravili peš po stezi s koši na ramenih k Zapoškarju po sadje. Ko sta prišli do na pol porušene domačije, sta skozi okno zlezli v hišo. V vogalu na steni je bilo še razpelo. Zmolili sta nekaj molitvic, potem pa šli pobirat sadje in ga v koših nesli v dolino.

Slika 12: Detajl nekdanje ceste Gorje – Zapoškar (Foto: Damjana Čadež)

Mama ji je pripovedovala, da so doma pridelali pšenico, krompir in lan, od sadja pa hruške tepke, češnje in jabolka.

Slika 13: V steno vklesana cesta in suhi zid (Foto: Marko Čadež)

Milena Rejc, Majdina starejša sestra, se spominja še veliko več. Pravi, da je kot predšolski otrok veliko časa živela s staro materjo Ano Močnik v Gorjah. Potem pa še vse šolske počitnice. Milena, Majda in Ivan so bili Anini edini vnuki, saj sinova Janko in Andrej nista imela otrok. Stara mati jih je imela zelo rada.

Milena se spominja, kako sta s staro materjo hodili k Zapoškarju po sadje, gobe, jerebiko, zelišča, vse kar se je dalo posušiti in prodati. Stric Janko je kosil v Zapoški in domov v Gorje vozil seno s sanmi, na katera je dodal kolesa.

Slika 14: Zapoškarjeva domačija danes, v ozadju pobočje Porezna (Foto: Marko Čadež)

Ana Močnik, rojena Mavri, je imela težko življenje, tako kot zelo veliko ljudi v tistih časih. Rojena je bila leta 1910. Imela je še dve mlajši sestri. Zgodaj so ostali brez očeta. Ko je imela 18 let, ji je mama svetovala, da gre v Gorje vprašat Bačarjevega Ivana, če bi se poročil z njo, da bo kmetija živela dalje. Ivan Močnik je bil nekaj let mlajši in so mu morali starši dovoliti, da se je lahko poročil. Ko je prišla na kmetijo nova moč, so delali lažje. Milena pravi, da je najbrž imela moža zelo rada, saj je vedno spoštljivo govorila o njem.

Bili pa so težki časi. Leta 1932 se jima je rodil Janko, leta 1936 Andrej in leta 1939 še Katarina, po domače Katrca, Majdina in Milenina mama. Katrco naj bi oče Ivan videl le enkrat v življenju. Bil je v italijanski vojski. Po kapitulaciji Italije so ga italijanski prijatelji nagovarjali naj ostane tam in naj pride še njegova družina k njemu v Italijo. Marsikatera slovenska družina je takrat odšla v Italijo, tudi s cerkljanskega. A Ivan je hotel domov, k domačim. Doma pa ni bil dolgo, saj je dobil poziv in se pridružil partizanom. Padel je 18. februarja 1945 nekje v Beli Krajini. Tako je tudi Ana, kot njena mama, ostala sama z otroci na kmetiji.

Ana je bila iznajdljiva in tudi pogumna. Za kak dodaten dinar je poskusila tudi s kontrabantom. Tihotapili so sladkor, moko in posodo. Nekoč so jo dobili in kazen je bila zelo velika.

Drugače pa je nabirala zelišča, borovnice, gobe – vse, kar se je dalo prodati. Takrat so take stvari odkupovale Kmetijske zadruge.

Slika 15: Sledi nekdanjih dni (Foto: Marko Čadež)

Zelo težko je bilo med vojno. Če so v hišo prišli partizani, jih je bilo potrebno nahraniti, prav tako tudi Nemce. Marsikaj je bilo potrebno skriti, da je ostalo za domače. Milena pravi, da ji je stara mati veliko pripovedovala o teh časih. Nekoč so spet prišli Nemci v hišo in nabirali živež, da ga bodo vzeli s seboj. Potem je pa eden od njih rekel: »zdaj pa dovolj« in pokazal z roko na male otroke.

Nekoč pozimi so spet prišli partizani. V hiši – danes bi rekli dnevni sobi – so igrali karte in kadili. Prosila jih je, naj gre eden na stražo. Možakarji so bili tako vneti za kartanje, da ni hotel nobeden od njih na stražo. Pa je šla sama. Zagledala je Nemce, ovite v bela ogrinjala, kako gredo proti njihovi domačiji. Tekla je v hišo in opozorila partizane. Skozi zadnja vrata so šli ven in se skrili. Za silo je skrila orožje. Pravi, da so Nemci hodili po hiši in govorili: »Banditi, banditi.« Čutiti je bilo dim po cigaretah. Ana je vedela, da so takrat Nemci vedeli, da so bili partizani v hiši, a je niso kaznovali.

Po vojni so otroci hodili v šolo v Poče. Janko se je zelo dobro učil. Mamo Ano so prosili, naj ga da v šole, a ni dovolila.

Milena pravi, da vsakokrat, ko se je srečala z nekdanjo, sedaj že pokojno učiteljico Anico Ferjančič, ji je ta povedala, kako je zaprla v šolo njeno mamo Katrcu.

Anica je bila nova učiteljica v Počah. Prišla je iz okolice Cerknice. Šola je bila pri Navoščarju v Počah, v veliki sobi. Tudi učiteljica je stanovala pri njih. Ker je Katrcu zjutraj zamudila k pouku, jo je učiteljica po šoli zaprla v šolo, kot je bila običajna kazen za prekrške. Pozno popoldne jo je spustila. Potem pa so vaščani povedali učiteljici, kako dolgo pot do šole mora opraviti to dekletce, česar učiteljica celo življenje ni mogla pozabiti. Pozneje je Katrci zato večkrat pogledala skozi prste. Včasih tudi ni bila tako stroga. Če so otroci imeli doma delo in so morali pomagati staršem, jim ni bilo treba v šolo.

Slika 16: Fotografija posneta v letu 1981 na Zapoškarjevi domačiji. Na desni strani Ana Mlakar, levo sokrajanka Anica Golob (družinski album Majde Rekajne).

Janko je bil izredno sposoben. Sam je naredil hidroelektrarno v grapi Zapoške in v letu 1951 so pri Zapoškarju dobili elektriko, prvi daleč naokoli. Tudi moževa mama Andreja Čadež, nekoč Razpetova v Počah, se spominja, da so hodili k Zapoškarju poslušat radio. Popularna je bila oddaja Četrtekov večer domačih pesmi in napevov.

Leta 1952 je bila huda zima, ko je Slovenijo dobesedno zamedlo. Ponekod je bilo tudi 2 m snega. To leto je Ana zbolela. Pozimi je bila 2 meseca v bolnici. Janko je bil pri vojakih. Doma na kmetiji sta ostala le Andrej, ki je imel takrat 16 let, in Katarina, 13 let. Cesta je bila neprehodna in pomoči iz doline niso mogli dobiti. Otroka sta skrbela za živali in zase. Objekte sta povezala z rovi. Počasi jima je že zmanjkovalo hrane, pa tudi sena za živino. Izkopala sta rov še do kozolca in tako prišla do dodatne krme za živino.

Pri Zapoškarju so imeli kravo, včasih dve, teleta za naprej in osla za vozit. Stara mati je vedno rekla: »Ma je bil trmast.«

Slika 17: Dolina Zapoške s planine Otavnik (Foto: Marko Čadež)

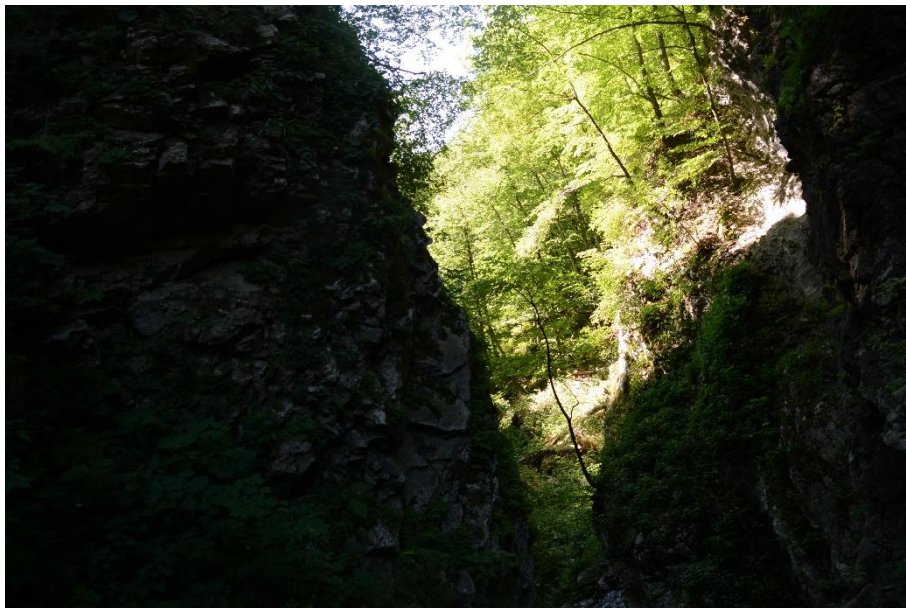
Janko se je odselil in si v Gorjah na očetovi domačiji zgradil hišo, kjer je živel z ženo Sabino. Andrej je dobil službo v Cementarni v Anhovem. Tam je tudi živel. Petronovi in Hramarski so odšli že prej.

Leta 1960 se je poročila še Katrca in odšla v Labinje, na Melino.

Stara mati Ana je še eno leto vztrajala sama na kmetiji Zapoškar, potem pa tudi ona odšla v dolino. V Gorjah si je kupila majhno hišico in tam živela. Pri Zapoškarju je kosil Janko.

Zdaj pri Zapoškarju, Hramarju in Petronu nihče več ne kosi. Gozd se vedno bolj širi na nekdanje travnike.

RASTLINSTVO IN ŽIVALSTVO V DOLINI ZAPOŠKE

Slika 18: Mestoma ozka grapa Zapoške (Foto: Marko Čadež)

Slika 19: Bukov gozd pod Zapoškarjevo domačijo (Foto: Marko Čadež)

Slika 20: Največja bukev v dolini Zapoške ob poti proti vasi Gorje (Foto: Marko Čadež)

Slika 21: Ogrsko grabljišče (Foto: Damjana Čadež)

Slika 22: Lepen (Foto: Marko Čadež)

Slika 23: Lazar (Foto: Marko Čadež)

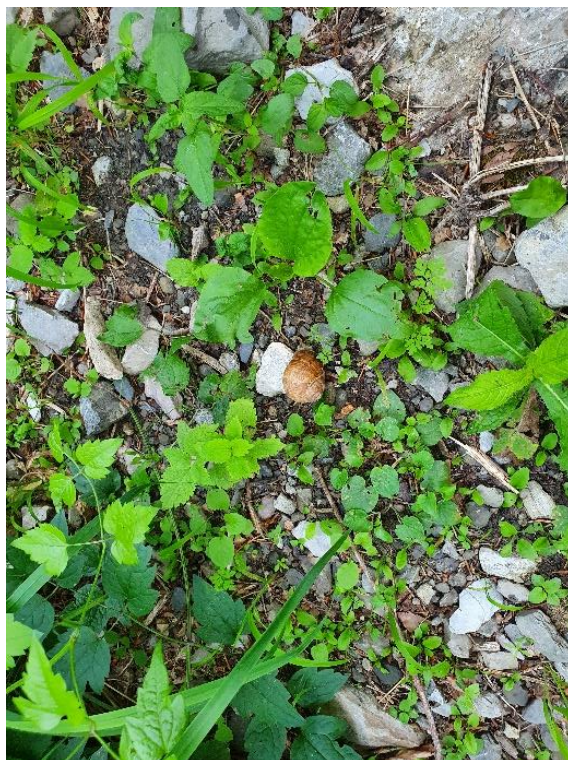
Slika 24: Rdeča naglavka, orhideja (Foto: Damjana Čadež)

Slika 25: Velecvetni naprstec (Foto: Damjana Čadež)

Slika 26: Tavžentroža (Foto: Damjana Čadež)

Slika 27: Veliki vrtni polž (Foto: Damjana Čadež)

Slika 28: Navadni jagodnjak (Foto: Damjana Čadež)

Slika 29: Navadni pljučnik (Foto: Damjana Čadež)

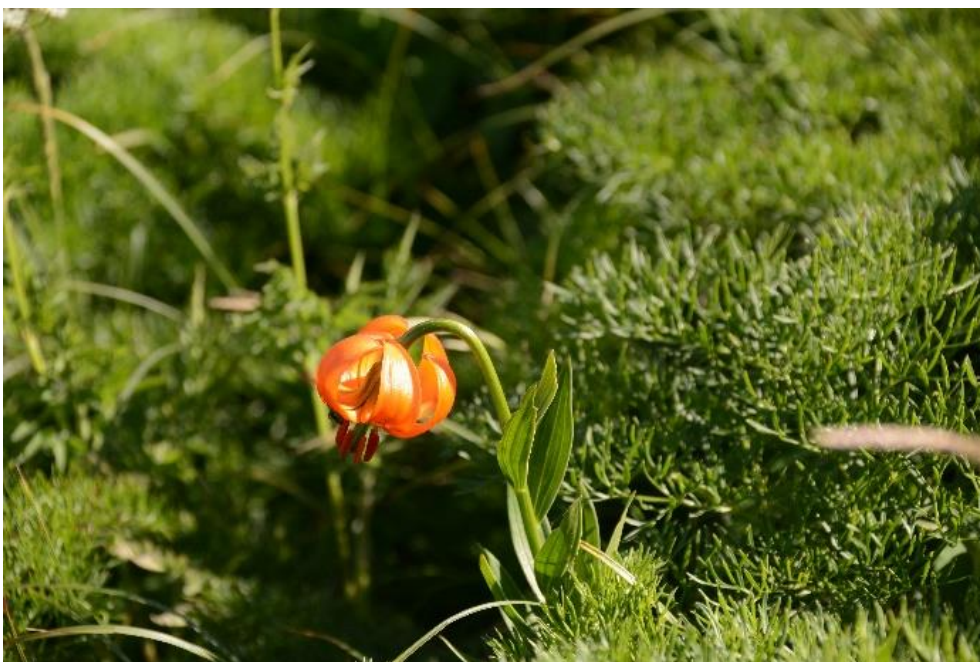
Slika 30: Volčja jagoda (Foto: Damjana Čadež)

Slika 31: Tujerodna invazivna enoletna suholetnica (Foto: Damjana Čadež)

Slika 32: Šentjanževka (Foto: Damjana Čadež)

Slika 33: Kranjska lilija (Foto: Marko Čadež)

Slika 34: Volčja češnja (Foto: Damjana Čadež)

Slika 35: Bujno razraščeni repuhovi listi ob kolovozu pri vstopu v grapo (Foto: Damjana Čadež)

Slika 36: Navadna ciklama (Foto: Damjana Čadež)

VIRI

Jože Čar, SLAPOVI V GRAPI ZAPOSKE, 6.mednarodni simpozij Kulturna dediščina v geologiji, rudarstvu in metalurgiji, Idrija 17. – 21. junij 2002

Anka Vončina: ZADNJA GRAPA NA POREZEN, Iskanje Prekmandelca

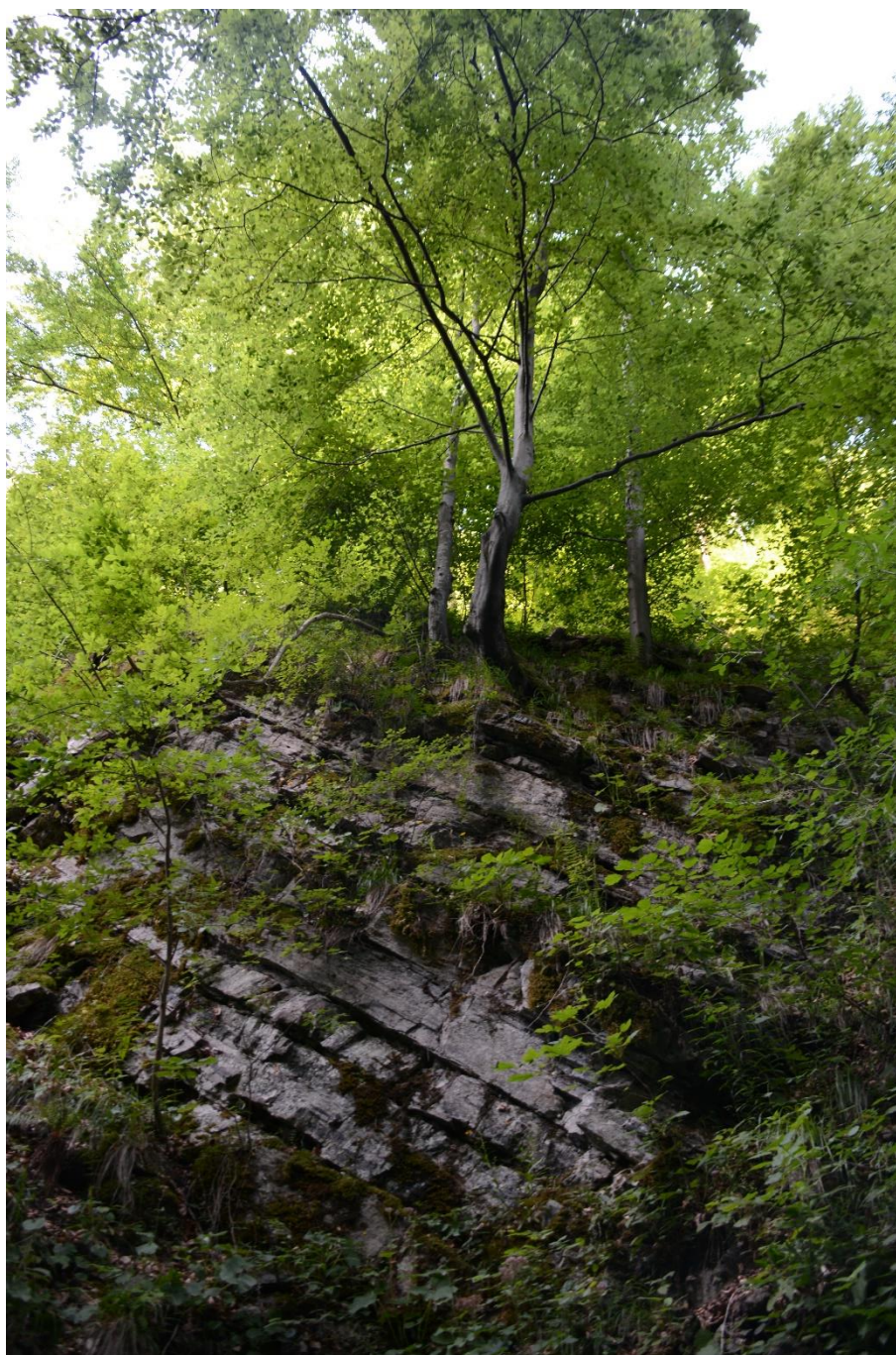
Dario Cortese: RUMENA DIŠAVA ZAPUŠČENIH, Planinski vestnik oktober 1992

Lado Božič: S POTI PO CERKLJANSKI, Planinski vestnik junij 1972

Olga Zgaga: STOLETNICA PRVE POSTAVITVE KOČE NA POREZNU, Planinski vestnik 11/2007

Leopold Kržišnik in Ivan Filipič: NA POREZEN MALCE DRUGAČE, Planinski vestni 11/2007

Kanjon Zapoške - Visit Cerkno

Slika 37: Plasti trših kamenin v grapi Zapoške (Foto: Marko Čadež)

KAZALO SLIK

Fotografija z naslovne strani: Cerkljanska s Poreznom – južno pobočje z grapo Zapoške

Foto: Marko Čadež

Slika 1 Izhodiščna točka na odcepu kolovozne poti (Foto: Damjana Čadež).....	stran 4
Slika 2: Kolovozna pot vodi v grapo Zapoške (Foto: Damjana Čadež).....	stran 4
Slika 3: Zemljevid – Dolino Zapoške na severu omejuje 1630 m visok Porezen, na zahodu 1306 m visok Otavnik in na vzhodu 1411 visoke Medrce in 1331 m visok Velbnik.....	stran 5
Slika 4: Slojevitost kamnin useka ob kolovozni poti pri prvem slapu (Foto: Damjana Čadež).....	stran 6
Slika 5: Trše kamnine na vrhu slapišča levega pritoka (Foto: Marko Čadež)	stran 7
Slika 6: Nad dolino zapoške se dviga pobočje Porezna (Foto: Marko Čadež)	stran 8
Slika 7: Mali Sapat - preko poševno potekajočih plasti trših kamnin (Foto: Marko Čadež)	stran 9
Slika 8: Dvojni slap ob Zapoškarjevem mlinu (Foto: Marko Čadež)	stran 10
Slika 9: Sapat pod Ptičjo Pečjo (Foto: Damjana Čadež)	stran 11
Slika 10: Sapat pod Volovjim Brdom (Foto: Damjana Čadež)	stran 12
Slika 11: Položaj slapov v grapi Zapoške (iz članka Jože Čar: Slapovi v grapi Zapoške).....	stran 13
Slika 12 Detajl nekdanje ceste Gorje – Zapoškar (Foto: Damjana Čadež)	stran 14
Slika 13: V steno vklesana cesta in suhi zid (Foto: Marko Čadež)	stran 15
Slika 14: Zapoškarjeva domačija danes, v ozadju pobočje Porezna (Foto: Marko Čadež)	stran 15
Slika 15: Sledi nekdanjih dni (Foto: Marko Čadež)	stran 16
Slika 16. Fotografija posneta v letu 1981 na Zapoškarjevi domačiji. Na desni strani Ana Mlakar, levo sokrajanka Anica Golob (družinski album Majde Rekažne).....	stran 17
Slika 17: Dolina Zapoške s planine Otavnik (Foto: Marko Čadež)	stran 18
Slika 18: Mestoma ozka grapa Zapoške (Foto: Marko Čadež)	stran 19
Slika 19: Bukov gozd pod Zapoškarjevo domačijo (Foto: Marko Čadež).....	stran 19
Slika 20: Največja bukev v dolini Zapoške ob poti proti vasi Gorje.....	stran 20
Slika 21: Ogrsko grabljišče (Foto Damjana Čadež)	stran 21
Slika 22: Lepen (Foto Marko Čadež)	stran 21
Slika 23: Lazar (Foto Marko Čadež)	stran 22
Slika 24: rdeča naglavka, orhideja (Foto: Damjana Čadež).....	stran 22
Slika 25: Velecvetni naprstec (Foto: Damjana Čadež).....	stran 23
Slika 26: Tavžentroža (Foto Damjana Čadež).....	stran 23
Slika 27: Veliki vrtni polž (Foto Damjana Čadež).....	stran 24
Slika 28: Navadni jagodnjak (Foto Damjana Čadež).....	stran 24
Slika 29: Navadni pljučnik (Foto Damjana Čadež).....	stran 25
Slika 30: Volčja jagoda (Foto Damjana Čadež).....	stran 25
Slika 31: Tujerodna invazivna enoletna suholetnica (Foto Damjana Čadež).....	stran 26
Slika 32: Šentjanževka (Foto Damjana Čadež).....	stran 26
Slika 33: Kranjska lilija (Foto Marko Čadež).....	stran 27
Slika 34: Volčja češnja (Foto Damjana Čadež).....	stran 27
Slika 35: Bujno razraščeni repuhovi listi ob kolovozu pri vstopu v grapo (Foto: Damjana Čadež).....	stran 28
Slika 36: Navadna ciklama (Foto: Damjana Čadež).....	stran 28
Slika 37: Plasti trših kamenin v grapi Zapoške (Foto: Marko Čadež).....	stran 29